

Poziv za splošno stavko je sklenjen.

Privatne banke še pokajo.

PREISKAVA O RAZMERAH V OHIJSKI KAZNILNICI SE NI KONČALA. — V KANADI VIDJO POVSOD STRAHOVE. — FARMER SI JE IZPOSODIL PUŠKO ZA SAMOMOR. — DEPUTIJI LOVE MORILCA SVOJE ŽENE. — LINČARSKI U-MOR. — PAPIR IZ IZŽETEGA SLADKORNEGA TESTA. — BITKA MED TOLOVAJI IN DEPUTIJI. — PRIDELEK KROM-PIRJA IN DRUGE VESTI.

Električni tok je vbil tri delavce.

New York, 23. septembra. — Na nega očeta in oddal nanjo pet strel, od katerih so štirje zadeli. Žena se nahaja v kritičnem položaju.

Cincinnati, O., 22. septembra. — Abe Berwenger, lastnik konjskega hleva, ki je svoječasno redil tudi konje za dirke, je nevarno obstrelil v prepiru njegovo sosedinjo Berto Mabius, potem je pa sebi kroglico pognal v glavo.

Berea, O., 22. septembra. — 39-letnega delavca George Eckerta je zgrabil samotnik in ga tresil 40 čevljev globoko v kamnolom. Obležal je mrtev.

Eckert zapušča vdovo in pet otrok.

Shawnee, Okla., 22. septembra. — Na tujakšjem okrajnem semnju je padel letalec M. G. Roberts z dvokrovnika iz višine 1,200 čevljev in se na mestu vbil.

Bil je prvi polet, odkar je izvršil popravke na letalu.

Olathe, Kans., 22. septembra. — Porotniki so rabili le petnajst minut, da so spoznali Bert Dudleyja krivim umoru prve vrste v dveh slučajih.

Dudley je bil obtožen, da je umoril Henryja Mullerja in njegovo ženo dne 20. avgusta blizu Stilwella. Dudley je najprvo umor priznal, potem je pa svojo izjavo prekrical, češ, da je bila izsiljena. Obravnava je trajala dva dni in njegovi zagovorniki so z izpraševanjem dokazali, da je bilo priznanje zločina izsiljeno. Kasneje je podivjana množica vdrila v ječo in linčala Dudleyja.

Kansas City, Kans., 22. sept. — Dobro seme obeta postati Clarence Welch, star 21. let, ki se je z bielekljom zaletel v neki avtomobil na 20. ulici in je obležal nezavesten, da so ga morali prepeljati v bolnišnico. Pri njem so našli nabito samokres in krinko. Ko je prišel k sebi, je dognala, da ni take številke, in odredila je, da se ga zasljiši, ko ozdravi.

New Iberia, La., 22. septembra. — Tukaj zgrade tovarno, v kateri bodo producirali papir iz sladkornega trsta, iz katerega je že izžet sladkorni sok. Do sedaj so iztisnjeni sladkorni trst sežigali kot nerabno stvarino.

Miami, Fla., 22. septembra. — Tukaj lovi četa deputijev štiri bandite, ki so oropali državno banko v Homesteadu, Fla. Pri prvi bitki s tolovaji so bili trije deputiji ustreljeni. Roparji so se polastili čolna in bitka se je nadaljevala na daljavo, v kateri so tolovaji pogreznilli čoln.

Kasnejša poročila se glase, da so tolovaji pri Largo Keyju stopili na suho. Deputijem so takoj odpoteli še eno pomožno četico, da pomagajo ujeti nevarne desperade. (Dolge na 2. strani, 5. kolona)

New York, 22. septembra. — Protestantska episkopalna cerkev se pripravlja za triletno konvencijo v St. Louisu, ki se vrši v oktobru. Na takih konvencijah izražajo naloge in posebna komisija priporoča, da se v močnejši besedi "za žide, Turke, nevrnike in druge pogane."

Komisija pravi, da je razlajenje, če se žide primerja z nevrniki in drugimi pogani, ravnotako kot do znot, ker mnogi zamenjujejo Turke z mohamedanci.

Pametnim ljudem je vseeno, če bodo molitev zanje molijo ali ne, ker molitev ravnotoliko pomaga kot Blazek žegen proti vrtelci.

New York, 22. septembra. — Deputiji love v močvirju okoli South Bayja Friderika Jena, avtomobilnega dirkača, ki je ustrelil svojo ženo v vili njenih staršev v Patchogu.

Ženi se je ujezil, ker je njegova žena vložila tožbo za ločitev. Zva-

je se je v tlev na posestvu nje-

IZ DELAVSKEGA SVETA.

Stavkokazi povzročajo nozgo.

Delavci v tovarni za granate stavkajo.

Tkalci se organizirajo.

Stavkokazne kare so vdarile druga ob drugo. — Šest ranjenih.

New York, 22. septembra. — Kara White Plains Ave., ki je vozila proti severu in ki jo je vodil stavkokaz Samuel Green, se je zaletela na 221 cesti v karo, na kateri je bil za motornika stavkokaz Phillip Linch. Na prvo karo so vstopali pasažirji, ko se je stavkokaz Green zaletel v vanjo. Šipe na obeh karah so bile zdrobljene in drobci so ranili mnogo pasažirjev. S policijske postaje Wakefield so na lice mesta takaj došle policijske rezerve, ki pa niso imele kaj delati.

Šest oseb je bilo ranjenih in ena oseba je dobila težke poškodbe.

Izdelovalci granat so stavkavali.

Wheelin, W. Va., 22. septembra. — V tovarni Wheelin Mold and Foundry Company je stavkavalo 300 delavcev, ki so izdelovali granate. Delavci so se organizirali še pred meseci v lokalni organizaciji strojnikov šte. 845. Njih pogodba je potekla, ko je družba sklenila z rusko vlado novo pogodbo za dobavo granat. Delavci so skušali skozi mesec dni doseči novo pogodbo na dobavi en milijon tripalčnih granat. Družba je bila gluh za te zahteve delavcev in delavci so bili prisiljeni stavkavati.

Štrajkarji zahtevajo osemurni delavnik in na podlagi osemurnega delavnika plačilo od kosa.

Švilotklaci se organizirajo.

Paterson, N. J., 22. septembra. — Organizacija tkalcev je pričela veliko kampanjo, da organizira tkalce. Že prvi dnevi so prinesli lepe uspehe. Skoraj vsaki dan je pristopilo v organizacijo do sto delavcev. V par tednih je organizacija narasla za 1,500 članov. Organizacija bo nadaljevala z organizatoričnim delom, dokler ne bo 100 odstotkov tkalcev organiziranih. Ko bodo tkalci organizirani, bo tudi zanje bila ura, da zahtevajo od fabrikantov svoje.

Štrajkarji zahtevajo osemurni delavnik in na podlagi osemurnega delavnika plačilo od kosa.

Švilotklaci se organizirajo.

Paterson, N. J., 22. septembra. — Organizacija tkalcev je pričela veliko kampanjo, da organizira tkalce. Že prvi dnevi so prinesli lepe uspehe. Skoraj vsaki dan je pristopilo v organizacijo do sto delavcev. V par tednih je organizacija narasla za 1,500 članov. Organizacija bo nadaljevala z organizatoričnim delom, dokler ne bo 100 odstotkov tkalcev organiziranih. Ko bodo tkalci organizirani, bo tudi zanje bila ura, da zahtevajo od fabrikantov svoje.

Štrajkarji zahtevajo osemurni delavnik in na podlagi osemurnega delavnika plačilo od kosa.

Švilotklaci se organizirajo.

Paterson, N. J., 22. septembra. — Organizacija tkalcev je pričela veliko kampanjo, da organizira tkalce. Že prvi dnevi so prinesli lepe uspehe. Skoraj vsaki dan je pristopilo v organizacijo do sto delavcev. V par tednih je organizacija narasla za 1,500 članov. Organizacija bo nadaljevala z organizatoričnim delom, dokler ne bo 100 odstotkov tkalcev organiziranih. Ko bodo tkalci organizirani, bo tudi zanje bila ura, da zahtevajo od fabrikantov svoje.

Štrajkarji zahtevajo osemurni delavnik in na podlagi osemurnega delavnika plačilo od kosa.

Švilotklaci se organizirajo.

Paterson, N. J., 22. septembra. — Organizacija tkalcev je pričela veliko kampanjo, da organizira tkalce. Že prvi dnevi so prinesli lepe uspehe. Skoraj vsaki dan je pristopilo v organizacijo do sto delavcev. V par tednih je organizacija narasla za 1,500 članov. Organizacija bo nadaljevala z organizatoričnim delom, dokler ne bo 100 odstotkov tkalcev organiziranih. Ko bodo tkalci organizirani, bo tudi zanje bila ura, da zahtevajo od fabrikantov svoje.

Štrajkarji zahtevajo osemurni delavnik in na podlagi osemurnega delavnika plačilo od kosa.

Švilotklaci se organizirajo.

Paterson, N. J., 22. septembra. — Organizacija tkalcev je pričela veliko kampanjo, da organizira tkalce. Že prvi dnevi so prinesli lepe uspehe. Skoraj vsaki dan je pristopilo v organizacijo do sto delavcev. V par tednih je organizacija narasla za 1,500 članov. Organizacija bo nadaljevala z organizatoričnim delom, dokler ne bo 100 odstotkov tkalcev organiziranih. Ko bodo tkalci organizirani, bo tudi zanje bila ura, da zahtevajo od fabrikantov svoje.

Štrajkarji zahtevajo osemurni delavnik in na podlagi osemurnega delavnika plačilo od kosa.

Švilotklaci se organizirajo.

Paterson, N. J., 22. septembra. — Organizacija tkalcev je pričela veliko kampanjo, da organizira tkalce. Že prvi dnevi so prinesli lepe uspehe. Skoraj vsaki dan je pristopilo v organizacijo do sto delavcev. V par tednih je organizacija narasla za 1,500 članov. Organizacija bo nadaljevala z organizatoričnim delom, dokler ne bo 100 odstotkov tkalcev organiziranih. Ko bodo tkalci organizirani, bo tudi zanje bila ura, da zahtevajo od fabrikantov svoje.

Štrajkarji zahtevajo osemurni delavnik in na podlagi osemurnega delavnika plačilo od kosa.

Švilotklaci se organizirajo.

Paterson, N. J., 22. septembra. — Organizacija tkalcev je pričela veliko kampanjo, da organizira tkalce. Že prvi dnevi so prinesli lepe uspehe. Skoraj vsaki dan je pristopilo v organizacijo do sto delavcev. V par tednih je organizacija narasla za 1,500 članov. Organizacija bo nadaljevala z organizatoričnim delom, dokler ne bo 100 odstotkov tkalcev organiziranih. Ko bodo tkalci organizirani, bo tudi zanje bila ura, da zahtevajo od fabrikantov svoje.

Štrajk ni protizakonito dejanje in nikjer v zakoniku ni zapisano, da mora ameriški državljani lizati kapitalistično palico, ki ga tepe. Prizadeti kandidat za državljanski papir bo gotovo uložil prijav proti odklonitvi prošnje.

Stavkarji izpušeni pod poročilom.

Detroit, Mich., 22. septembra. — Sodnik Connolly je odredil, da se izpusti iz zapore pet štrajkajočih izdelovalcev vzorcev pod \$500 poročila, dokler višje sodišče ne izreče svoje razsodbe o sodbi sodnika Van Zileja, ki je štrajkajoče delavce obsodil v ječo, ker so prelomili sodnijsko prepoved, ki prepoveduje štrajkarskem razpustitvi stavkovne straže in obiskavati stavkokaze na njih domu.

Advokatje Delodajalske zveze so nastopili proti odredbi sodnika Connollyja.

Strojevodje proti prohibiciji.

Newark, N. J., 22. septembra. — Strojvodje na konvenciji v tujakšjem mestu so sprejeli ostro resolucijo, ki oboja prohibicijo. Konvencija je sklenila, da odpolje dobrega govornika v državo Nebraska, ki naj podpira "mokre" v kampanji proti "suhih."

Druga tvrdka se je podala.

Milwaukee, Wis., 22. sept. — Bower and Mining Machinery Company, Cudaly, je podpisala z unijo strojnikov ravnotako pogodbo kot Nordberg Company. O-koli sto in osemdeset delavcev je prizadetih, ki so se vrnili na delo.

Kapitalistični listi so poročali, da se v torek vrnejo stavkarji na delo v tovarni Pawling and Har-nishfeger. Vest je bila voda. Stavkarji so prišli na gl. stan unije strojnikov in zahtevali, da se listom pošlje popravek.

Ponudbo Allis-Chalmers družbe so štrajkarji zadnjo soboto odklonili.

Kapitalistični listi so prinesli še drugo neresnico. Poročali so, da so se strojniki pri tvrdki Nordberg vrnili posamezno in individualno na delo in so prosjačili za delo. Štrajkarji so vsled laži silno ogorčeni, ki krožijo v kapitalističnem časopisju.

Žalosten položaj.

Chicago, Ill., 22. septembra. — Ameriška delavska federacija je dobila okrožnico, ki opisuje žalosten razmere v tobačnih tovarnah Diesel Wemmerjeve družbe v Lami in v drugih mestih v državi Ohio.

Ženske dobe 5 1/2 od sto zvezkov. Družba je močna, ker ima delnice skoraj v vsaki banki v Lami in drugod. Družba lastuje dva časnika, njen advokat pa tretjega.

Družba lastuje največjo depart-mentno trgovino in kontrolira cerkve z bogatimi darili. Neki duhoven je zgubil službo, ker je pridigal, da so ženske opravile do tiste plače kot moški, če producirajo ravnotoliko blaga.

Družba izdeluje po pet centov sledeče smotke: San Felice, Stag, Cereda, John Morton, White Bess in Little Havanas; po 10c El Verso in po 15c Ambassador.

Če želite več, pišite na: 2657 So. Lawndale Ave., CHICAGO, ILL.

Če želite več, pišite na: 2657 So. Lawndale Ave., CHICAGO, ILL.

Če želite več, pišite na: 2657 So. Lawndale Ave., CHICAGO, ILL.

Če želite več, pišite na: 2657 So. Lawndale Ave., CHICAGO, ILL.

Če želite več, pišite na: 2657 So. Lawndale Ave., CHICAGO, ILL.

Če želite več, pišite na: 2657 So. Lawndale Ave., CHICAGO, ILL.

Ruskorumunska zmaga v Dobrudži se je spremenila v poraz.

Vodno letalo je potopilo potapljačo.

NAPADI IN PROTINAPADI OB SOMI. — POROČILA Z JUŽNEGA BALKANSKEGA BOJIŠČA V PROTILOVJU. — V SPLOŠNEM POLOŽAJ V KARPATIH NEIZPREMENJEN. — REVOLTA NA GRÁKEM. — WILSON HOČE IZVEDETI, ČE JE VILLA RES ŠE ŽIV. — NAPAD VILLE NA CHIHUAHUA.

Berlin in Petrograd poročata o odbitih napadih.

ZADNJE VESTI.

Berlin, 23. septembra, brezlično prek Sayville. — Nemška potapljača je potopila v Sredozemskem morju transportno ladjo z vojniki v 43 sekundah.

Avstrijsko vodno letalo je potopilo v Adriji francosko potapljačo "Foucoux". Moštvo je rešeno.

Berlin, 23. septembra. — Vojni stan poroča, da je general Mackensen pognal Rumunce v beg. Rumunska zmaga se je spremenila za rumunske čete v poraz.

PREGLED VOJNIH DOGODKOV V ZADNJIH 24 URAH.

Dobrudža: Bukarešt uradno poroča v svojem večeršnjem poročilu, da je bitka v Dobrudži končana z zmago rusko-rumunske armade. Bitka je trajala šest dni in končno je Mackensen omagal. Nemško-bolgarsko-turška armada da se umiše proti jugu in spotoma požiga vasi.

Berlin, 22. sept. — Bojevanje v Dobrudži se je ustavilo.

Velike izgube Nemcev ob Somi.

Paris, 22. sept. — Severno od Some so Nemci večeraj vprizorili zelo močan napad na naše pozicije med kmetijo in Rancourtom. Stena našega topovskega ognja je ustavila Nemce in jih prisilila, da so se umaknili nazaj v svoje zakope. Val za valom so drli Nemci, toda vsi valovi so se razbili ob ognju naših topov. Ta napad je stal Nemce zelo drago, kajti imajo velike izgube.

London, 22. sept. — Južno od Anere so naše čete zadnjo noč osvojile dve črti nemških zakopov in napredovale ob fronti za eno miljo. Naša fronta zdaj drži v ravni črti med Flersem in Martinpuichem. Severno od Flerse in južno od Arrasa smo napadli nemške jarke in ujeli več Nemcev.

Berlin, 22. sept. — Severno od Some, blizu Courcellette, so bili neprestani boji z ročnimi granatami. Sovražni napadi blizu Flerse, zapadno od Les Bouviers in severno od Comblesa so bili odbiti. Južozapadno od Rancourta smo izgubili nekaj ozemlja, toda južno od Rancourta se držimo pozicije. Na desnem bregu Mase, v okolišju Thiaumont - Fleury, so bili odbiti napadi Francozov.

Ruski napadi odbiti!

Dunaj, 22. sept. — V gozdni okolišji Karpotov nadaljujejo Rusi s svojimi napadi ob največji sr-ditosti na naše čete pod generalom Karlom Freiherr von Kirchbachom. Blizu Breze in istočno od panterkega grebena so Rusi nekoliko porinili nazaj naše frontne pozicije; drugde so se izjalovili vsi njihovi naskoki. Čete generala Marvitzja so vzdrlžale ruske napade v močnih masah. Na fronti generala Leopolda so Rusi neprestano napadali pozicije istočno od Svinjusk in povsod so bili odbiti.

Berlin, 22. sept. — Zapadno od Lutska nadaljujejo Rusi s svojimi napadi. Bojevanje pri Koritnici se nadaljuje. Na drugem kraju fronte so se izpalovili 20 kilometrov široki napadi sovražnika, ki je imel velike izgube. Bojevanje ob Narajuki se nadaljuje uspešno za nas. V Karpatih ponavljajo Rusi napade. Razen lokalnega vspeha blizu panterkega prelaza (Nadaljevanje na 3. strani, 1. stope.)

Rusija in Karpati: Položaj je v splošnem neizpremenjen. Rusi pravijo, da so odbili sveže avstrijske napade v okolišju reke Stohod (Volhinja) in na Dunaju pravijo, da so odbili ruske napade v okolišji Svinjusk. Dalje pravi Dunaj, da so Rusi v Karpatih zopet

Če želite več, pišite na: 2657 So. Lawndale Ave., CHICAGO, ILL.

Če želite več, pišite na: 2657 So. Lawndale Ave., CHICAGO, ILL.

Če želite več, pišite na: 2657 So. Lawndale Ave., CHICAGO, ILL.

Če želite več, pišite na: 2657 So. Lawndale Ave., CHICAGO, ILL.

Če želite več, pišite na: 2657 So. Lawndale Ave., CHICAGO, ILL.

Če želite več, pišite na: 2657 So. Lawndale Ave., CHICAGO, ILL.

PROSVETA
GLASILO SLOVENSKE NARODNE
PODPORNE JEDNOTE

Izjelo dnevno razen nedelj in praznikov.
LASTNINA SLOVENSKE NARODNE
PODPORNE JEDNOTE

Cena oglašev po dogovoru. Reklamni se ne
vračajo.

Prejatelji: Zvezna država (Sloven
Chicago) in Kanada \$1 na leto, \$1.50 na pol leta
in \$2 na tri mesece; Chicago in Ameriška
\$1.50 na leto, \$2.25 na pol leta, \$1.12 na tri
mesece.

Naslov na vso, kar ima stik s listom:
"PROSVETA"
3019 So. Crawford Ave., Chicago, Ill.

"THE ENLIGHTENMENT"
Organ of the Slovene National
Benefit Society

Issued daily except Sundays and Holidays
OWNED BY SLOVENE NATIONAL
BENEFIT SOCIETY

Advertising rates on agreement

Subscription: United States (except Chi-
cago) and Canada \$1.00 per year; Chicago and
foreign countries, \$1.50 per year.

Address:
"PROSVETA"
3019 So. Crawford Ave., Chicago, Ill.

Moč organiziranega delavstva.

V New Londonu so se sešli ame-
riški in mehiški komisarji, da iz-
delajo načrt za mirno pacifira-
njo in razvoj Mehike. Utihaile je
voljanje s sabljo, četudi Villa in
njegovi pristaši še rogovilijo v
Mehiki in nekateri kapitalistični
časniki podžigajo za okupacijo
Mehike. Vsa znamenja kažejo, da
se mehiška vprašanja reši brez
krvoprelitja.

Za delavce ni važno, da se je se-
šlo šest zastopnikov, trije od vsa-
ke države, v New Londonu, da re-
šijo sporna vprašanja diplomatski-
nim putem. Važno za delavstvo je
nekaj drugega in sicer fakt, da je
organizirano delavstvo demonstri-
ralo proti krvoprelitju v Mehiki
in da je demonstracija bila uspeš-
na in so kljub hujkanju v kapitali-
stičnih dnevnih morali iskati
drugo pot, da se spor izravna.

Poglejmo fakta, ki govorijo jas-
no in odločno.

Po bitki pri Carrizalu, je kapi-
talistično časopisje, izjem je bilo
prav malo, podžigalo in hujkalo,
naj se Mehiko zasede z vojaško
silo. Mehikanci so vjeli nekaj a-
meriških vojakov v tej bitki in to
je bila kost, katero so gloдали ve-
lekapitalistični dnevniki. Sugesti-
rali so, da je škandal, če se pusti
ameriške vojske v rokah Mehi-
kancev. V Mehiki so zopet šovinisti-
čni časniki podpihovali Carranza-
zo, naj ne bo slabši in naj se ne
ustraji groženj ameriških gringov.
Če hočejo imeti ujetnike, naj
jih osvobodijo z orožjem. Struna je
bila napeta in pričakovati je bilo,
da poči.

V tem kritičnem trenutku je v
zauidu sklepa eksekutivne Ameri-
ške delavske federacije brzojavil
Samuel Gompers Carranza prve-
mu načelniku Mehike, da naj iz-
pusti Ameriške vojske, da se pre-
preči nepotrebno krvoprelitje. In
zgodi se je, kar ameriški kapita-
listi niso pričakovali. Carranza je
na brzojavko organiziranega de-
lavstva odgovoril ugodno in izpu-
stil je ujetje ameriške vojske. Od-
govora ni poslal po diplomatih,
ampak je odgovoril organizirane-
mu ameriškemu delavstvu skozi
njegovega predsednika.

Nevarnost vojne je bila odvrne-
na, kapitalistično časopisje je bilo
ob ujenega malika, s katerim je
podžigal ameriško ljudstvo h kla-
nu. Vihar se je polegel in o me-
hiškem sporu se je pričelo zopet
razpravljati stvarno.

Za tem so prišli zastopniki or-
ganiziranega mehiškega delavstva
v Združene države, da se zahva-
lijo svojim ameriškim bratom za
odvrtitev nepotrebne vojne in po-
dajo resnično sliko o položaju v
Mehiki. Zastopniki delavstva iz
obeh republik so si segli bratsko
v roke, ko so rumeni časopisi in
vopni fauntiki najbolj glasno kri-
čali po prelivanju človeške krvi.
Delavci so rekli: "Mi nočemo vojne,
veselimo bratstvo je naše na-
čelo." Utihaile so hujne, ki so v
interesu kapitalistov, ki so oropali
mehiško ljudstvo zemlje in naravnih
zakladov, zahtevalo vojno, da se
se nadalje ohrani mehiško ljud-
stvo v pomanjkljivi sufnosti in se mu
zapre pot k svobodnemu razvoju.

Navedeno vladajo dolžni: odlo-
noge gospodujoči razred o ljudski
usodi. Ali pri mehiških homotijah
se je organizirano delavstvo po-
kazalo močnejše kot vsenemogoči
dolar in gospodujoči razred. Or-
ganizirano ameriško in mehiško
delavstvo je glasno izreklo, da no-

še vojne in če bo treba se posluži
zadnjega sredstva, splošne stavke,
da jo prepreči. Gospodom izkori-
ševalcem v ameriški in mehiški
republikli je zlezel po teh besedah
strah v kosti.

Ta uspeh je prinesel še drugo
važnejšo pridobitev za delavstvo.
Rodil je gibanje za Vseameriško
delavsko federacijo, ki bo združi-
lo delavce Severne, Srednje in Ju-
žne Amerike v močni organizaciji,
ki bo tvorila mogočen jez proti
vsem ameriškim izkoriševalcem
in bo vodila delavstvo od zmage
do zmage, dokler ne zruši kapita-
lizma.

Vse kar je delavstvo doseglo,
se ima zahvaliti le sebi in nikomur
drugemu. Če je delavstvo organi-
zirano in složno, zmaga, nezdru-
ženo in nesložno je pa izguba v
rokah njegovih izkoriševalcev.
Delavci vtisnite si te besede v
srce!

Moč organiziranega delavstva
je silna in nepremagljiva. In čas
je, da to resnice spoznajo vsi de-
lavci, tudi oni tovariši, ki so še
zunaj organizacije.

Konvencija društva Barbare v Forest City, Pa.

12. septembra.

Po otvoritvi seje pride na dnev-
ni red zadeva Josipa Zalarja, ka-
teremu je nadzorni odbor odtegnil
od njegove plače \$16.00. Osvoji
se predlog, da se sprejme oseb-
ni band in malenkostne stroške tri-
pi društvo; izplača se tudi ome-
njena vnota J. Zalarju.

Lekše poroča konvenciji, da
mu je neka zelo zaupljiva oseba
povedala, da brat glavni blagaj-
nik Muhič že več let rabi društveni
denar v privatne svrhe, da mu je
to baže mogoče, ker je pod-
predsednik banke, v kateri ima-
mo svoj čekovni račun, ter, da se
je stvar ob priliki revizije knjig
lahko prikrila. Brat Muhič to od-
ločno zanika, češ, da mu ni potre-
ba rabiti društvenega denarja.
Sledi ostra debata, končno je
stavljen predlog, da se gl. blagaj-
niku in gl. tajniku izreče nezaup-
nico. Predlog sprejet.

Po odmoru se predlaga, da fi-
nančni odbor pregleda knjige po-
oblaščenca, Zalarja; sprejeto.
Predsednik nadzornega odbora
Podvasnik poroča glede smrtnine,
katero ima glavni tajnik naloženo
na svoje ime, kar bi pa po njego-
vem mnenju moralo biti izročeno
pooblaščenec, v katerega urad
pravzaprav spada denar nedolet-
nih otrok. Tega mnenja je tudi
brat Marinčič. Hočevnar izjavlja,
da bi moral imeti glavni tajnik
tozadevna pooblastila od sodnije,
ker sicer ne sme biti varuh v ta-
kih slučajih.

Josip Zalar povdarja, da bodo
vsekakor morali še v nadalje ime-
ti pooblaščenca, da mora biti va-
ruh pooblaščen od dotičnega so-
dišča, katerega okrožju se nahaja-
jo dediči. Pavlovič ne smatra dru-
štva odgovornim za denar nedo-
letnih otrok, kateri je bil izročen
Telbanu. Gostiša je nasprotnega
mnenja, ravnotako tudi Hočevnar
in Demšar. Predlagano in podpi-
rano, da naj tajnik ohrani ta de-
nar, dokler ne postanejo pravo-
močna nova pravila, v katerih bo-
de ta zadeva bolj natančno do-
ločena; sprejeto 30 proti 20 glasovi.

Pavlovič poroča glede obtožni-
ce, katere je bil glavni tajnik raz-
poslal v obliki zapisnika glavnega
odбора od meseca julija 1915. V
zapisniku se omenja, da Pavlovič
kot član nadzornega odbora ni
pravilno nastopal, ko je podpisal
okrožnico postaje šte. 55 in se ga
vsalet tega koraka resno obsoja.
Pavlovič povdarja, da je bil nje-
gov tozadevni korak potreben,
ker se od glavnega odbora ni mo-
glo dobiti nikakega zadoščenja
za članstvo v splošnem. Peterne-
l se ne ve spominjati, ako se je pri-
omenjeni seji o tem podrobneje
razpravljalo, zapisnika ni podpi-
sal. Odklanja odgovornost za cir-
kulacijo obtožnice. Po nadaljnjem
razpravljanju je predlagano in
podpirano, da se da Pavloviču za-
upnico; sprejeto. Pavlovič na-
dalje poroča, da bivši predsednik
Martin Geršman nikakor ni bil
holan ob času četrte konvencije,
akoravno je konvencija Geršma-
nu ob tej priliki izrazila otfetljive
svoje sožalje. Da je bivši pred-
sednik prejel plačo, do katere se
sam ni smatral opravičenega, ker
za gotovo dobo sploh ni opravljal
predsedniškega urada. Po krat-
kem debatiranju se to vprašanje
zaključuje. Brat Hafner želi vedeti
kdo je dal Telbanu dovoljenje, da

Protakanje vina iz velikih sodov v majhne sodčke na Francoskem,
ki jih pošiljajo na fronto za vojskovo.

je potoval v Chicago, Joliet in
Pittsburgh glede novega sistema
pri knjigovodstvu v glavnem u-
radu. Telban pojasni, da mu je bi-
lo dovoljeno oziroma je bil povab-
ljen od brata Hočevnarja in z do-
voljenjem glavnega predsednika,
ob enem pojasni, da svota katera
je omenjena v finančnem poročilu
od januarja 1914 reprezentira
njegove potne stroške ob tej pri-
liki. Sledijo interpelacije na u-
pravni odbor radi naročenih
knjig. Upravni odbor se sklicuje
na sklep zadnje konvencije.

Večina navzočih je mnenja, da
ninamno nikakih medičnih na raz-
poloju, in ker so knjige že plača-
ne se stavi predlog, ter je podpi-
ran, da se izreče upravnemu od-
boru in pa tistim kateri so priza-
deti v tem pogledu, popolno ne-
zaupnico; predlog sprejet z 24
proti 4 glasovi.

Na popoldanski seji se sprejme,
da se zadeve, ki niso velike va-
žnosti predložijo konvenciji, ko bo-
o raznem razpravljali. Sledi čita-
nje postavnih izjav od dveh od-
vetnikov glede charterja društva,
katere brat Zbanič obenem raz-
tolmači v slovenščini. Sledi raz-
motrivanje. Predlagano in podpi-
rano, da se omenjeni izjavi (Legal
opinion) sprejmeta in dobesečno
stavita v zapisnik; sprejeto. Ker
konvencija uvidi, da so sedanja
pravila v protislovju društvenega
charterja, je bilo predlagano in
podpirano, da se vloži prošnja za
novi charter, ki bo v soglasju s
društvenimi pravili in certifikati
in da se med tem časom ne izda
nobenih certifikatov za več nego
\$250.00 posmrtnine, dokler se po-
novna inkorporacija ne izvrši;
sprejeto in potrjeno s 38 glasovi.

13. septembra.

Kmalu po otvoritvi seje sledi
razprava o združenju. Pavlovič
predloži konvenciji sledečo rezolu-
cijo:

RESOLUCIJA

sprejeta na peti redni konvenciji
S. K. P. društva sv. Barbare v
Forest City, Pa.:

Delegati pete redne konvencije
S. K. P. društva sv. Barbare,
zbrani meseca septembra, 1916, v
Forest City, Pa. priznavamo, da
je potrebno in koristno, da se slo-
venske podporne organizacije v
Ameriki združijo.

Ker pa je iz neznanih vzrokov
ideja združenja jako zaostala, iz-
javlja peta redna konvencija sle-
deče:

1.) Da se S. K. P. društvo sv.
Barbare združi z drugimi sloven-
skimi podpornimi organizacijami
v Ameriki, kakor hitro se dožene
percentuelna enakost premo-
ženja v organizacijah, ki se na-
meravajo združiti.

2.) V slučaju združenja S. K.
P. društva sv. Barbare z kakšno
drugo slovensko podporno organi-
zacijo v Ameriki, sprejme isto vse
določbe in pravila, ki bi bila v ta
namen sprejeta na splošnem gla-
sovanju prizadetih podpornih or-
ganizacij, ali na skupni konvenci-
ji.

3.) Društvo sv. Barbare zahteva,
da se jamči članom in člani-
cam v morebitni združenji organi-
zaciji vse ugodnosti in pravice, ki
jih sedaj uživa pod okriljem S.
K. P. društva sv. Barbare.

4.) Ime združenih organizacij
naj bi se določilo na skupni kon-
venciji, ali pa potem splošnega
glasovanja. Istotako se določi tu-
di glavni sedež združenih organi-
zacij z splošnim glasovanjem, ali
pa na konvenciji.

5.) V ta namen si izvoli konven-
cija potreben odbor, kateri naj
sodeluje v "svetko" združenja z
drugimi odbori, ki so bili, oziro-

ma bodo izvoljeni v ta namen od
vseh prizadetih organizacij.

Sledi čitanje predložene rezolu-
cije Kržeta, tajnika Slovenskega
Zavetišča, v kateri naj bi organi-
zacija pripoznala potrebo takega
zavoda. Rezolucija se vzame na
znanje. Sledi debata glede rezolu-
cije za združenje. Lekše priporo-
ča, da konvencija rezolucijo
sprejme in razklada navzočim po-
trebo združenja. Josip Zalar se
temu odločno zoperstavlja, češ,
da glasom charterja nimajo pravi-
ce združiti se z drugimi podpor-
nimi organizacijami, da naj dru-
štvo ostane samostojno, ter se dr-
ži poti, katero so ji zaertali očetje
ob priliki ustanovitve. Pavlovič
vidi v združenju rešitev enega
najbolj važnih vprašanj ameriških
Slovencev in obenem priporoča
tudi, da zbornica rezolucijo sprej-
me; tega mnenja so tudi Hafner,
Fatur in Potnik. Hočevnar pripomi-
ni, da moramo vpoštevati toza-
deveno izjavo odvetnikov. Sledi
obširna debata. Predlagano in
podpirano, da se glasuje javno in
zaporedno po imeniku; sprejeto.
Predlagano in podpirano, da kon-
vencija rezolucijo sprejme in iz-
javo iste potrdi. Sledi glasovanje.
Izid glasovanja je sledeči:

Za glasujejo: Podvasnik, Mali,
Frank Toučar, Miklavc, Pavlovič,
Dolenc, Ahčan, Istenič, Oberžan,
Potnik, Štebrnec, Hafner, Hoče-
var, Trušnovce, Budna, Novak,
Anton Demšar, Golob, Lekše, Ga-
brenja, Klanšek, Teropčič, Konec,
Brajer, Intihar, Grošelj, Seljak,
Kranjčević, Kastelic, Kadunc, Ro-
gnar, Gabrovšek, Fatur, Žagar,
Demšar Frank, Jane.

Proti glasujejo: Karol Zalar,
Joseph Zalar, Gačnik, Rudman, I-
van Telban, Tornič, Marinčič, Ce-
nec, Osolin, Komin, Zaverl, Me-
dič, Muhič, Gostiša, Zbanič, Moč-
nik, Živec, Cehaven.

Preide se na točko 10. poslovnega
reda. Odbor za pravila prične
čitati spremembe in dodatke k
pravilom: Ime društva: prične se
živahna razprava glede tega vpra-
šanja. Zalar protestira, da bi se
ime društva izpremenilo in zopet
pristavi, da bi bilo to v protislov-
ju našega charterja; tega mnenja
so tudi nekateri drugi delegati.
Brat Tauchar omeni, da to nika-
kor ni proti društvenemu char-
terju, ker se direktni namen dru-
štva ne boode izpremenil. Sledi
debata. Predlagano in podpirano
da se ime društva spremeni; spre-
jeto s 30 proti 24 glasovi. Predla-
gano in podpirano, da se društvo
imenuje "Slovensko podporno
društvo sv. Barbare"; predlagano
in podpirano, da se društvo ime-
nuje "Slovensko Delavsko Pod-
porno Društvo"; predlagano in
podpirano da se društvo imenuje
"Slovensko Delavsko Podporno
Društvo sv. Barbare"; predlagano
in podpirano da se imenuje
društvo "Neodvisno podporno
društvo sv. Barbare". Predsednik
Tauchar da predloge na glasova-
nje in rezultat je sledeči: za četr-
ti predlog oddanih 10 glasov; za
tretji predlog 3 glasovi; za drugi
predlog 4 glasovi in za prvi pre-
dlog 32 glasov. Prvi predlog je
sprejet s pretežno večino.

Po izidu glasovanja za spreme-
nitev društvenega imena prosil
Josip Zalar, da se ga nadaljnega
prisostovanja konvencije oprosti,
ker se čuti užaljenega. Predlaga-
no in podpirano, da se ga ne o-
prosti; sprejeto. Zalar kljub te-
mu zapusti konvencijo. Predlaga-
no in podpirano, da se ne izplača
potnih stroškov dotičnemu, kateri
ne prisostvuje nadaljnjemu zboro-
vanju brez tozadevnega dovolje-
nja konvencije. Sprejeto.

Za tem se nadaljuje z razpravo
o pravilih. Poročevalec.

BOPISI.

Farrell, Pa.

Tukaj je naseljenih precej Slo-
vencev in reči moram, da so v
splošnem naprednega mišljenja.
Se tisto malenkostno medsebojno
prerekanje naj izgine, pa bo Far-
rell, prav vzorna slovenska nasel-
bina, kot je n. pr. Glencoe, O.

Tukajšno društvo sv. Barbare
je kupilo svoj dom. Dvorana sicer
ni zelo velika, vendar priprava.
To je že kosček napredka, drugi
del napredka pa je, da si ljud-
stvo naroči dobre liste in knjige
in se z njih izobražuje. Delavec, ki
ne stremi po izobražbi zaostane.
Vsi se moramo izobraževati in ne-
prestanoma se moramo izobraževati
če hočemo z duhom časa naprej.

Rojakom priporočam še enkrat,
da se naročajo na dobre delavske
liste, posebno na Prosveto.

Kar se tiče delavskih razmer, je
tako, kot povsod drugod pod ka-
pitalističnim sistemom.

Dela se sicer vsak dan in plače
so boljše kot pred enim letom. Pa
to nam ne pomaga dosti, ker so
se življenjske potrebe podražile
še za enkrat več, kot se je zvi-
šala plača. Delavec je na slabšem,
kot je bil prej, posebno še, ker
mora delati vsak dan, kot prvi
suženj. — Pripomniti moram še
to, da le tisti zaslužijo precej do-
bro, ki riskirajo svoje življenje.
Pri delih ktera opravljajo, ni nji-
hovo življenje vredno niti pet
centov.

Naj še omenim, da bodo tukaj-
šna slovenska društva priredila
veselico (Kdaj? op. ur.) v pomoč
sirotam in stari domovini. Igrala
bo slovenska godbo.

Vstopnina prosta. — Vsi Slo-
vence iz Farrell, Pa. in okolice so
vključno vabljeni, da se veselite
vdeležijo. Vsak naj pripelje tudi
svojo boljko polovico seboj, (kdo
jo ima seveda), da bo kaj plesa.

L. Zakrajšek, zastop. Prosvete.

Cleveland, O.

V enem tednu mojega bivanja v
slovenski metropoli Clevelandu,
našel sem marsikakega znanca in
prijatelja. Da sem naletel tudi na
nasprotnike tuintam, to se lahko
razume. Pri kupčiji se človek včas-
si zameri, brez da bi vedel kdaj.

Čul sem opazke, da v Clevelan-
du ne bo prostora zame in pleha-
ridu. Ker pa niso vsi rojaki takih
misli in ker nisem ravno bojazljiv
človek, me to ni oplašilo. Ostal
sem tu in mi ni žal. Tudi Prosveta
nekterim ni bila všeč. Takim sem
rekel, da vsem ljudem ni mogo-
če nikoli vstreči; saj pravijo, da se
bog, ki je vsega mogočen, ne more
tega storiti. Dejal sem jim, da naj
malo potrpijo in če imajo kake
pametne nasvete, naj jih sporoči-
jo uredništvu. Uredništvo jih bo
gotovo vpoštovalo, če bodo res u-
mestni. — V času mojega tukaj-
šnega bivanja ogledal sem si tu-
di Slovensko Narodno Čitalnico
kakor tudi Socialistično Čitalnico.
Obe ste se mi jako dopadli. Po
stenah in nizah je polno razno-
vrstnih časnikov, pa tudi knjig
ne manjka. Kaj takega se ne vidi
v vsaki slovenski naselbini. Žele-
ti bi bilo, da clevelandške Sloven-
ce v tem posnemajo tudi drugod,
ter ustanavljajo čitalnice, mesto
klubov, kjer se točijo opojne pi-
jače.

S "kranjskim" pozdravom
M. Krainz,
zastopnik Prosvete.

Chisholm, Minn.

Po dolgotrajni stanki v tukaj-
šnem železnem okrožju, se ni prave-
ga miru in se tudi ne ve kdaj
bode. Delavstvo postaja vedno
bolj nezadovoljno. Nekateri delav-
ci so bili zato, da se stavka konča,
drugi pa zato, da se nadaljuje.
Delavstvo se je na ta način raz-
dvojilo, kar je v korist kapitali-
stom.

Poznam nekatere, ki so bili naj-
bolj vneti za stavko, pozneje pa
so šli prvi za delo prositi. Ob enem
so tožili druge delavce, da so jih
zavedli v stavko. Delavec, ki no-
če svojega tovariša vpoštevati,
kakor želi, da bi bil vpoštevan
sam, delavec ki hoče sam sebe le-
pše delati, vse druge pa umazati,
tak ni vrden, da bi živel med po-
štenimi delavci. Kdor ima kolik-
kak želekoljubja v svojem srcu,
se ne bo posluževal takih sredstev
proti svojim stankovskim tovari-
šem. Nikar naj nobeden ne misli,
da Steel Trust komaž čaka na ta-
ke prilizovalce in da si bo na ta
način pridobil kak ugled pri dru-
žbi.

Torej vsi tisti, kateri imate voljo
toliko govoriti o stavki in se vanjo
tako lepo vdi, zakaj se bojite
vzeti del kritike na svoje rame?
Tisti, kateri si predstavljate, da
nekaj razumete o delavskem boju
in položaju, zakaj se ne vdeležite
za mizo in malo premislite, kako
in kaj boste govorili in delovali?
Kričati je lahko, kritizirati ta-
di ni težko, ampak storiti nekaj
koristnega je malo težja stvar.
Nezavedno delavstvo poučiti o
njegovih svetih pravicah je včasih
prej težko, odvrtni ga od razne-
dne zavesti, je pa veliko lažje.

Čuje se nekaj, da kompanije ne
bodo stavkarjem več dela dali.
Vsi tisti, ki so bili na stavki in
sedaj, so živeli in bodo tudi v fu-
turi naprej.

Milijone jih živi, ki ne delajo na
železne kralje in živi najbrž
mnogo boljše. Po koneci glavo de-
lavci, ki ste bili na stavki in ne
vklanjate se nikomur. Vase ži-
ve roke so tisti stroj, ki je ustvar-
jal bogastvo vašim izkoriščeval-
cem. Dokler imate zdrave roke, ne
vklanjate se nikomur. Pasja po-
korščina se ne spodobi delavcu,
k vstvarja vsa bogastva sveta. Z
trdne žuljave roke je delo in kraj
povsod. Ne poljublajte tora-
šibe, ki vas tepe!

Prizadet.

Chisholm, Minn.

Kot je bilo že poročano, so gla-
sje končani. Predno smo gla-
svali, da se stavka konča pogleda-
li smo po drugih naselbinah, kak-
je s štrajkom. Ali na žalost, ni
smo slabo. Večina delavcev se
povsod vrnila na delo. Videli smo
da moramo nekaj ukreniti. Glas-
vali smo torej, da tudi mi konča-
mo stavko. Ko smo poslali nek-
mož k managerju rudnikov, da
pogodimo, rekel je, da se nimam-
cem pogajati, češ: tamle so ru-
dniki pa pojdite delat.

Vkljub temu, da je za enkrat
naša delavska stvar zgubljena,
stali bomo delavci združeni, le-
en mož. Pometali ne bodo boš-
nami. Tudi naši izkoriščevalci
meli bodo drugačen respekt po-
nam, ko bodo videli, da smo ta-
po stavki združeni, kot smo bi-
prej. — Dnevniku Prosveta, ki
nam je ves čas stal na strani,
srčna zahvala! Ne bomo mu ter-
pozabili.

Rudar.

Coneaugh, Pa.

S tem se obvešča vse član-
e direktorje Slovenske zadr-
zveze v Coneaugh, Pa., da se
vršila v sredo, dne 27. t. m. ob 10
uri zvečer izvanredna seja r-
ze. Vzrok zato je, ker nekateri
člani žele, da bi takoj prišli
prodajalno.

Na dnevnem redu je več re-
važnih in pesnih točk za rešiti. I-
ne bo od strani članov kake ne-
trebne kritike je potrebno, da
se je vsak vdeležil in tam pove-
kdo misli in želi.

Tajnik.

Slovenske vesti

Homestead, N. J. Rojak H.

Mertel iznašel je aparat na-
"Power Exhilarator," ki se mo-
porabiti pri avtomobilih vsake vrste.
Prihrani se mnogo gasoline in
trost avtomobila se poveča za
odstotkov. Kogar zanima naj po-
po natančni popis aparata na
P. Mertel, 215 Secausus Rd. H.
mestead, N. J.

Strašne številke iz industrije
Pennsylvaniji.

Pittsburgh, Pa., 22. septem-
ber. Nesreče v industriji se množe.
Prvih osmih mesecev je posrelo
166.084 oseb, ali povprečno
na dan.

Železnicarji zahtevajo osemurno
delavnik.

Philadelphia, Pa., 22. sept-
ber. Pri trdki Cresson in Morris so
stavkali železnicarji. Stavkali
zahtevajo osemurni delavnik
in priznanje unije. Vseh stavkar-
je okoli 150.

New York, 2. septembra. — V

prizadevanja zveznih in me-
narodnih oblasti, da bi odprla povzro-
blja otroške paralizе, so da se
zastonj. Ideja, da bolne raz-
bolezen, se je izkazala za napu-
šne ni bilo.

Monte Vista, Colo., 22. sept.

V Sant Louis Valleyju bodo let-
pridelali 2.000.000 vrec krompirja.
ja, vsaka vreča po 100 funtov.
vsakemu akru so letos pridelali
150 vrec krompirja. Take let-
še ni bilo.

vojna, mehi- in inozemske vesti.

(Nadaljevanje iz prve strani)

severnoistočno od Kiribabe so odbili vsi ruski napadi z obilnimi izgubami za sovražnika. Bolgarska Baha-Ludova so Rusi nekoliko naskočili naše pozicije. Vrh Smotrič, katerega je vzel ruznik 19. t. m., je zopet v naših rokah.

Nemški napadi odbiti!
Petrograd, 22. sept. — V okolici Stohoda ob železnici Kovel-Orlovo so Nemci odželi svojo ofenzivo na nekaterih krajih, toda se čete so jih povsod zavrnile. Bolgarski Koritnice in Svinitsky nadaljuje bojevanje in tam so ujeli 687 Nemcev, med katerimi je šest častnikov. — Karpatski gorci Panther so na naše osvojile sovražne pozicije in hribu. Tam smo ujeli 437 vojakov in vplenili šest strojnih pušk večje množine drugega materiala.

Avstriji prodirajo na Sedmo-graškem.

Dunaj, 22. sept. — Južno od Permy smo okupirali višine na obeh straneh prelaza Vulkan in do Hermanstata.

Srbi gredo dalje.

Salon v Pariz, 22. sept. — V okolici Brode prodirajo srbske čete dalje in so že dospelo do Verne. Sto Bolgarov je bilo ujetih. Verne od Florine je ogenj francoskih topov razbil sovražni napad. Naše čete so okupirale ves severozahodni del Arnskega in prodiranje se nadaljuje. Srditi spopadi se ponavljajo na hribih, ki dominirajo čez Florine v Popli. Med Varjem in Černo je bil odbiti močan bolgarski protinapad, ki je od Bolgarom velike izgube. Na fronti ob Strumi in v okolici Strana se nadaljuje artilerijsko bombardiranje.

London, 22. sept. — Britiške čete so obstreljevale Neorin ob Strumi in obrežju Egejskega morja.

Bolgari so odbili sovražnika.

Berlin, 22. sept. — Bolgarski napadi v okolici Florine so bili zavrnjeni in Francozi so imeli izgube. Bolgarska kavalarija je zadavala umikajočega se sovražnika in ga razpršila. Ponovni napadi Srbov na fronti Kajmakčalan. Moglenica so bili odbiti. Sofija, 22. sept. — Položaj ob Vardar in Strumi je neizpremenjen.

Italijani so vzeli nekaj pozicij. Rim, 22. sept. — Artilerijsko bojevanje v Julijskih Alpah in Soči je omejeno vsled dežja, ki ga je dva dni. V hribih iztočje od Gorice so naše čete napadle osvojile nove pozicije blizu Sv. Mariane. Na kraski planjavi so bili Avstrije napasti hrib št. 10 južno od Vilanove, toda bili so takoj odbiti z velikimi izgubami. V divjih gorah med dolinami Cisona in Astico (Tiroli) nadaljuje naša ofenziva kljub težemu snegu, ki je zapadel za dva dni. V torek smo odbili avstrijski napad na severnem slemu gube Col Bricon.

Revolucija na Grškem.

London, 22. sept. — Na Grškem pojavlja nov položaj. Na Kreti, ki je otok na istočni strani Egejskega morja, je izbruhla revolucija proti grški vladi. Vojvoda Kreta je dom bivšega premierja Venizelosa, kateri zopet nastopil proti stališču neustreznosti in je javno zagrozil, da bo poročeno iz Aten — da se postavil na čelo gibanja proti vladi in sedanju vladi, ako zadnja ne izpremeni tega stališča. — Na Kreti, da je bila odkrita zoper življenje Venizelosa, a ni imela zadnji močno strahotnega, ki čuvajo njegovo hišo, kamor se gane. Kralj Konstantin, se je tudi zavaroval nastrah svojega palača z lojalnim vojskom in z utrditvami.

WILSON SE ZANIMA ZA VILLO.

Washington, 22. sept. — Vlada ZDA pošilja tajnika zastopnikom v državnega oddelka, ki naj bi jih obišče in v severni Italiji, da poizvedo, da li je Francija v resnici na čelu rebelne vojske v državi Chihuahua ali v Peneda teh zastopnikov bo imela podlogo bodočega pooblašča vlade napram Mehiki.

Wilson namreč ne more verjeti poročilu generala Bella v El Paso, ki oficijelno javlja o Villini napadu na mesto Chihuahua. Ako preiskava vladnih agentov dokaže, da je Villa res tako močan, tedaj bo Wilson — tako mišljeno v Washingtonu — poslal ultimatum Carranzu, ki se bo glasil nekako takole: "Dobite Villu živega ali mrtvega, če ne, bo to storil Pershing."

Mojsterski napad Ville.

General Bell je poročal večeraj vojnemu departamentu v Washingtonu, da mu je znano iz zanesljivih virov, kako je Villa napadel mesto Chihuahua dne 16. septembra. Villa je par dni poprej naznanil pisмено svoj prihod generalu Trevinu, češ, "da mu pride stisniti roko, in ker bo on (Villa) najbrž lačen, da naj pripravi dovolj jedil v vladni palači." Villa je res prišel zjutraj sam, seveda maskiran, in je obiskal več znancev, ne da bi mu kdo storil kaj zalega. Opoldne je odjezdil iz mesta in se kmalu vrnil na čelu kakih 700 mož. (Natančno ni znano, koliko mož je imel). V tistem času je general Trevino spal in Carranzini častniki so rajali pijani na neki pojedini. Villa je brez ovir prišel s svojo četo na glavni trg in vzel v posest jetnišnico, kjer je osvojil kakih 200 političnih jetnikov; nato je zasedel vladno palačo, stopil na balkon iste in naredil kratek govor občinstvu, katerega se je kar tlo na trgu. Potem je enostavno vzel celo baterijo Carranzinih topov, šestnajst vozov živih in mrtvih in odjezdil na čelu svoje čete iz mesta Chihuahua. — Z njim je pa odšlo kakih tisoč mož Carranzinega vojskovanja. Ves taj čas ni počel niti eden strel. Trevion se je zdrumlal še le tedaj, ko je bil Villa zunaj mesta, in oddelek Carranzine artilerije je pohitel za njima, na kar se je vnela majhna praska v okolici, ki pa ni odločila ničesar. Vsa poročila, ki jih je narekoval Trevino pozneje so porazu Ville, so bila neresnična.

Žene bodo glasovale o vojaški službi.

Melbourne, Australija, 22. sept. — V par tednih bodo volilec in volilke v Australiji odločile, da li postane prisilna vojaška služba zakon ali ne. Prvič v zgodovini bodo ženske — matere in soproge — glasovale na splošnem glasovanju, da li pojdejo njihovi sinovi in možje v vojno ali ne. Zbornice je sklenila, da naj odloči ljudstvo o vprašanju prisilne vojaške službe. Vse željno pričakuje izida tega glasovanja.

Zopet so zleteli trije "visoko plemeniti" avstrijski generali.

London, 22. sept. — Brezlična brzojavka iz Curiha se glasi, da je nemški generalni štab odstranil nadaljnjih tri "visokorodne" generale iz avstrijske armade. Nadvojvoda Evgen, ki je komandiral armado na italijanski fronti, je moral zamenjati generalno službo s kuratorstvom akademije znanosti na Dunaju; nadvojvoda Leopold Salvator, ki je bil generalni inšpektor artilerije, je odstavljen in zaradi lepšega ga je cesar imenoval protektorjem Francje; nadvojvoda Karl Štefan, do zdaj admiral, je pa postal protektor akademije znanosti v Krakovu.

150 socializmov v Nemčiji mora za kazni v vojno.

London, 22. sept. — Glasom brezličnih vestij iz Curiha, je bilo pred kratkim aretiranih 150 socializmov v Berlinu zaradi agitacije proti nadaljevanju vojne. Dasi ravno so vsi aretiranci že prestari za vojaško službo, jih je vojno sodišče kljub temu obsodilo, da morajo takoj odriniti na fronto.

Reuterjeva častnikarska agencija javlja iz Copenhagena: List "Wilhelmshaven Zeitung" piše, da se vedno bolj pojavljajo v Nemčiji spopadi med civilisti in vojskom. Napadi na vojsko so vsekakor dobro organizirani. Zgodnji teden je bilo v Wilhelmshavenu več uličnih pretepov, a v nedeljo je pa množica civilistov z nožmi napadla skupino pomorskih vojakov v bližini železniške postaje. Dva vojaka sta bila ubita in več drugih je obležalo smrtno ranjenih. Napadalec so ušli.

Nekoliko podrobnosti o najkrajši vojni v Franciji.

Iz francoske fronte, 22. sept. — (Poroča C. B. Bertelli.) Včerajnji nemški napad na francoske pozicije severno od Somme je zahteval največ krvavih žrtev, s kakršnimi se težko ponajajo najlutejše bitke v prvih dneh verunske ofenzive. Neki artilerijski častnik, ki se je vdeležil bitke, mi je pravil, da je cesta med Comblesom in Rancourtom polna z mlačkami kjer in trupe leži tam na kupa, ki so tri čevlje visoki. Nemci so napadli z največjo silo kakor še nikoli, odkar traja somška ofenziva, in bitka je trajala deset ur. Najmanj šest nemških divizij se je vrglo proti Francozom. Nemci so pripravili bitko z vrsto kanonade in nato se je začelo v boj dvajset bataljonov z namenom, da rešijo Combles iz nevarnosti obsedanja, ustavijo francosko zagozo med Comblesom in Peronne in da poženejo Francoze iz hriba št. 76, kateri dominira goro St. Quentin.

Dva pruska bataljona, ki sta naskočila Priezevo kmetijo, sta se takorekro kar raztopila pod strašnim ognjem francoskih "petinasedesetnikov". Dalje proti jugu so se privlačili štiri gosti valovi nemške infanterije, ali francoski topovi so tako razredčili vrste napadalec, da so valovi kmalu splahnili in se izgubili. Najhujši boj je bil v Bouchavesnesu. Po več ur trajajočem in srditem boju, ki je stal silne žrtve, so Nemci zasedli severni vogal vasi, toda eno uro pozneje so jih Francozi pregnali od tam. Zadnji napad so Nemci izvršili pred večernim mrakom, toda prišli niso daleč. Ogenj francoskih topov in strojnih pušk jih je ustavil prav pred zakopi in ta napad so plačali Nemci s tremi polki (9600 mož). Bavarska kompanija enajstega polka je izgubila 160 mož izmed 200. Dva bataljona 123tega pruskega polka sta bila popolnoma uničena. Ni ga bilo polka v napadajoči armadi, ki bi ne bil izgubil 60 odstotkov svoje moči. (Napadajoča armada šestih divizij je štela približno 120.000 mož in če znašajo izgube 60 odstotkov, tedaj so Nemci izgubili v tej bitki 72.000 mož).

Boelke je zrušil 28 aeroplanov.

Berlin, 22. sept. — Kapitan Boelke, najbolj prosluli avijatik v nemški armadi, je v sredo zopet podrl dva zavezniška aeroplana. Skupaj je Boelke zrušil 28 zavezniških aeroplanov odkar traja vojna.

Ameriške vesti.

(Nadaljevanje iz prve strani)

St. Louis, Mo., 22. septembra. Blanche Vaughn, stara 23 let in njena 20letna sestra Esther sta obdolžili dr. Charles G. Harrisa, zdravnika v Festusu, Mo., da je izvršil nanju nenravn napad. Za to hudodelstvo je v državi Missouri smrtna kazen in državni pravdnik nasprotuje, da bi se zdravniku dovolilo poročstvo.

Dr. Harris je dejal, da je nedolžen, ko so ga aretirali.

Milwaukee, Wis., 22. septembra.

Občinski svetovalec McKinley bo na prihodnji seji občinskega sveta predložil je odredbo, ki določa, da se morajo avtomobili ustaviti pet čevljev za vozom ulične železnice. Sedanja odredba nalaga, da morajo vstaviti avtomobili za vozom ulične železnice, pa ne pove, kako veliko mora biti razdalja.

Če bo sprejeta Kellyjeva odredba, bodo na ulicah, ki se nahajajo v središču mesta, potegnili bele črte prek njih, da se bodo šoferji lahko ravnali po odredbi.

Občinski justični odbor je oddal mestnemu pravdniku Kernerju odredbo, ki določa, da morajo vozniki na javnih vozilih biti stari nad 18 let, znati morajo čitati angleščino, biti morajo zdravi in ne podvrženi opojnim pijačam.

El Paso, Texas, 22. septembra.

Na Southern Pacific železnici so trampingje ustrelil zavračala Groverja C. Stevensona. Umor se je bil izvršil 35 milj zapadno od Deminga N. M. Po izvršenem zločinu so jo trampingje odkurili.

Pueblo, Colo., 22. septembra.

Pri Sauratu, Colo., sta na Missouri Pacific železnici vdarila skupaj tovorna vlaka. Bila je gosta megla, da ni bilo videti znamenj. Dva voza sta bila naložena z gazolinom. Po tresku je nastala eksplozija, ki je zrobljene vozove zavila v plamen. Brzojavna zveza je bila pretrgana več ur.

Mrtva sta kurjača Roy Scott in Ernest Holley, stanujoča v Pueblu. Ranjeni so J. E. Westfall in William Isbester, strojevodja; J. W. Clemens in Jack Swatz, zavarar. Vsi stanujejo v Pueblu.

Minneapolis, Minn., 22. sept. — Požar je uničil Campbellov konjski hlev. Zgorelo je štiri in dvajset konj. V ognju je zgorela ena oseba, James Deveau, ki dobi hude opekline. Škode je nad \$100.000.

Hammond, Ind., 22. septembra.

Sinoci so roparji v Marroccu oplenili šest kavarn. Sledili so jim do Rensselaerja, kjer so tolovaji sedli najbrž na vlak in se odpeljali v Chicago. Z dinamitom so razgnali blagajne, ne da bilo čuti kakšen ropot. S sabo so odnesli okoli 3000 dolarjev.

Do Rensselaerja so se pripeljali z avtomobilom in ga tamkaj pustili.

Chicago, Ill., 21. septembra.

Ženska trgovska zveza obdržava konvencijo v Auditorju. Sprejela je ostro resolucijo proti "patriotizmu," ki kupujejo pšenice in jo pošiljajo v Evropo, mejtem ko obekajo ameriškega ljudstvu košaro s kruhom vedno višje.

Nabirajte naročnike za dnevnik "Prosveta".

Priporočam

svojo gostilno v obisk vsem Slovincem in Hrvatom v okolici Youngstown, O. Kadar potujete skozi mesto ali po opravku, se oglasite pri meni. Imam raznovrstne dobre pijače, sveže pivo, brinjeve, slivove, visky, smotke itd.

Jožef Cigole, E. 397 Federal St. Youngstown, O.

\$1.40 GALONA

Garantirane Viske

Dobroznana "Lucky Tiger" se prodaja sedaj po ceni, ki se je morala plačevati prej salonerji za celo stoto. Je zelo okusna in dobra — prodaja se v jamstvom, da bole gotovo zadovoljni, ako pa ne se vam denar vrne.

Stutz Brothers

Department 108 Kansas City, Mo.

ROBERT W. LAYER

ARCHITECT

118 N. La Salle St., Chicago,

ki je izdelal načrt za gl. urad

S. N. P. J. se priporoča Slo-

vencem za izdelovanje

stavbinih načrtov.

Tel. Franklin 5501

TEL. NA DOMU AUSTIN 35003

Slovenska Narodna

Podporna Jednota

Ustanovljena 9. aprila 1904

Inkorp. 17. junija 1907 v drž. Illinois.

GLAVNI ŠTAN: CHICAGO, ILLINOIS.

UPRAVNI ODESEK:

Predsednik: John Vogriš, box 214, LaSalle, Ill.
I. Podpredsednik: J. Bratkovič, R. F. D. 4, b. 86, Girard, Kans.
II. Podpredsednik: Jožef Kubaš, 9469 Ewing ave. S. Chicago, Ill.
Tajnik: John Verderbar, 2708 S. Lawndale Ave., Chicago, Ill.
Telephone Lawndale 4635.
Blagajnik: Anton J. Terbovac, P. O. Box 1, Cicero, Ill.
Zapisnikar: John Molek, 4008 W. 31st St., Chicago, Ill.

NADEBNJI ODESEK:

Jože Ambrožič, 351 box, Canonsburg, Pa.
Paul Berger, 741—1st St., LaSalle, Ill.
F. S. Tauchar, 674 Ahssay Ave., Rock Springs, Wya.

POROTNI ODESEK:

Anton Hrast, 811 95th Ave., New Duluth, Minn.
Anton Peterlin, 6307 St. Clair Ave., Cleveland, O.
Jože Radišek, 679 box, Smithon, Pa.
Rudolf Pieteršek, 436 box, Bridgeville, Pa.
Albina Hočevar, 18 Beard ave., Detroit, Mich.

UREDNIK "PROSVETA"

Jože Zavertnik, 3019 So. Crawford Ave., Chicago, Ill.

VRHOVNI IZDAVNIK:

F. J. Kern, M. D., 6202 St. Clair ave., Cleveland, Ohio.
Vse denarne zadeve in stvari, ki se tičejo glavnega urada, imajo pošiljati na gl. tajnika.

Pritožbe glede nerednega poslovanja na predsednika nadzornega odbora Jože Ambrožič.

Zadeve prepirljive vsebine predsednika porotnega odbora, A. Hrastu.

Vse druge stvari, ki imajo stik s "Prosveto", izvemši spremembe naslovov uradnikov krajevnih društev pa "Prosveti", 3019 So. Crawford Ave., Chicago, Ill.

OSVOBOJENA OD MNOGEGA TRPLJENJA.

H. H. von Schlick, slavnostni naravni zdravnik in tovarnar Bolgarskega Krvnega čaja, kateri je s sto tisočih bolnih v stalni zvezi in dobiha od njih, katerim je Bolgarski Krvni čaj vrnil zdravje, cele kupa zahvalnih pisem, je naš rojak Ivan Mramor, 1114 Bohmen Ave., Pueblo, Colo., pisal sledeče pismo:

— Prav iskreno se vam zahvaljujem za pomoč, ki jo je nam dal vaš Bolgarski Krvni čaj. Moja žena je osem let trpela na glavobolu, želodu in ledicah. Skušala

je mnogo zdravil, toda vse za-
stoj, zdaj po vživanju vaših
zdravil se čuti popolnoma zdravo.
Eno veliko škatljo Bolgarskega
Krvnega čaja, ki traja pet mesecev, pošlje za \$1.00 kamorkoli,
v Canado za \$1.12.

Marvel Products Co.

8 MARVEL BLDG.
PITTSBURGH, PA.

Pripomba: Ako hočete pošiljati

osigurati, pošljite 10c več.

"PROSVETA" prinaša splošne

vesti, zanimive

članke in lepe poročila vsak dan, ne

samo ob srečah. Naročite se!

NORTH SIDE STATE BANK

ROCK SPRINGS, WYO.

IMA KAPITALA IN REZERVE \$100,000.00

Je izredno pripravljen in opremljen za poslovanje s

SLOVENCMI, HRVATI, SLOVAKI in drugimi SLOVANI.

Mi pošljite denar vašim prijateljem v staro domovino po najnižjih cenah.

Plačujemo 4 odstotne obresti na bančne vloge.

Mešna, Konservativna in Napredna Institucija.

Poročilo o stanju

Kašpar Državne Banke

1900 Blue Island Ave., Chicago, Ill.

Dne 13. septembra 1916.

AKTIVA		PASIVA	
Posojila in menjice	\$4,372,340.36	Glavnica in rezervni fond	\$ 600,000.00
Delnice in obveznice	1,183,579.00	Posebni rezervni fond	17,225.00
Gotovina na roki in tirjavne na drugih bankah	952,244.12	Hranilne vloge	5,790,938.48
	\$6,508,163.48		\$6,508,163.48

Hranilne vloge dne 3. septembra 1915 \$4,687,208.83

Hranilne vloge dne 13. septembra 1916 \$5,790,938.48

Največja Državna Slovenska Banka v Združenih državah.

Varna in izkušena.

28 letno pošteno poslovanje.

Pošilja denar v staro domovino po najnižjih cenah in jamči za to.

UPRAVA:

William Kašpar, predsednik
Otto Kašpar, podpredsednik
Charles Krupka, podpredsednik
Joseph Nitya, blagajnik
August Fiek, pomožni blagajnik

RAVNATELJSTVO:

H. E. Otto
J. Peachel
J. Nitya
W. Byzanski
C. J. Vopicka
G. C. Wiley

DENAR.

Povestnik M. L.
(Nadgradnja)

Jakobi ni povedal cene, temveč je čakal, da kdo ponudi. Približno šestdeset borzijanov se je pomaknilo bližje in naredilo obroč okrog korbela. Po tleh je bilo že razmetanih nekaj listkov žive barve. Borzijani so molčali nekaj trenutkov in gledali drug drugemu v oči, kakor dvobojevniki, ki merijo svoje moči, v veliki nestrpnosti, da slišijo oklic prve cene.

"Imam Univerzalno!" je ponovno odmeval Jakobijev glas. "Imam Univerzalno!"

"Po kakšni ceni je Univerzalna?" je vprašal Mazod s svojim tankim glasom, toda tako ostrim, kakor da je sledila flauta mogočnemu basu.

Tedaj se je oglašil Delarok in predlagal ceno prejšnjega dne.

"Vzemem delnice Univerzalne po tritisoč in trideset frankov."

Takoj se je oglašil drugi borzijan:

"Tritisoč in petinštirideset frankov!"

Bila je kvotacija iz kulise, ki je bila določena že vnaprej in prekrizala račun Delaroku. Namen je bil: kupiti v korbeli in takoj prodati v kulisi in spraviti pet frankov dobička. Nato je vstal Mazod, ki je bil prepričan, da bo njegov korak ugaljal Sakardu.

"Tritisoč in štirideset! Dajte delnice Univerzalne za tritisoč in štirideset!"

"Koliko hočete?" vpraša Jakobij.

"Tritisoč delnic."

Oba sta nekaj zabeležila vsak v svoji beležnici in kupčija je bila sklenjena. S tem je bila ustanovljena prva cena, ki je pomenila deset frankov narastka od prejšnjega dne. Mazod je stopil proč in obvestil klicarja o novi ceni, katera je bila takoj zabeležena v uradni knjigi. Dvajset minut je valovila množica semintje. Prišli so na vrsto druge delnice, ki so tudi dobile novo ceno in vsa naročila borzijanov, ki so jih privlekli na borzo, so bila izvršena v različnih zneskih. Medtem so delali klicarji in denarničarji na svojih visokih stoli v korbeli, da jim je pot lila iz obrazov; neprenehoma so morali pisati nove številke in denarne svote, katero so jim metali borzijani v miznični naglici. V ozadju borze, kjer je bil trg z zadolžnicami, je bil sličen vrvež. Od kar je bila borza odprta, ni vladal več tisti pri-tajeni šum, ki je podoben pljuskanju dročice vode, temveč oboke je stresel hrup in krik neprestanega rjočenja, ki se je izražalo v nepretrganih ponudbah in zahtevah spekulativov. Krik je narasel in padal kakor divji glasovi roparskih ptic, ki se tepejo za plen, kadar zamori in zopet prinese te glasove buče vihar.

Sakard je stal pri svojem stebri in se smehljaj. Njegova četa je narasela. Narast cene za deset frankov je ravnokar vrgla borzo iz pame-ti, kajti že dolgo je bilo preokupirano da pride polom Univerzalne ob prvi likvidaciji. Približala sta se Huret in Kolb in navidezno obžalovala, da sta prodala svoje delnice po dvatisoč in petsto frankov, medtem ko je Dagremont hodil z izrazom brezbrčnosti držeč markiza Bohama pod pazduho in mu pripovedoval o porazu svojega konja pri zadnji jesenski dirki. Nad vsemi je pa trumfiral Magendre in se smejal kapitanu Chaveju, kateri je grizel brke in dejal, da je še pre-zgodaj za smeh. Enak prizor je bil odigran med nadpolnim Pleraltom in črnogledim Mozérjem; prvi je plesal veselja vsled hitrega skoka cene, drugi je stiskal pesti in primerjal naglo rast z zadnjim suvanjem napol zaklane zveri, ki cuca in suje, dokler ima še kaj krvi v sebi.

Potekla je prva ura. Cena delnicam je stala na mestu. Hrup v korbeli je nekoliko ponehal, toda naročila so še zmiraj prihajala. Tako je bilo vsak dan. Ko je podelen prvi sunek zbesnelosti, se je množica stregnila in nestrpno čakala zad-nje kvotacije. Vmes je pa odmeval mogočnejši Jakobi-jev glas in se mešal z visokimi notami Mazoda, ki sta delala kupčijo.

"Delnice Univerzalne po tritisoč in štiri-deset!"

"Dajte!"

"Koliko?"

"Petindvajset."

Mazod je izvrševal naročila kolektorja divi-dend v Vendimu, ki je po vzgledu spekulativov na deželi kupoval po malem in prodajal na mestu, boječ se izgub.

V tistem trenutku je zavrečalo po dvorani in krevčiti glasovi so hoteli prevpiti splošen hrup. Delnice Univerzalne so šle doli za pet frankov, in kakor bi se spustil voz po strnem klanecu, so takoj padle za deset in zopet za petinštirideset frankov; končno je obvisela cena na tritisoč in petindvaj-setih frankih.

Tedaj je priskočil Jantro, ki se je bil nekam izgubil, in posepetal Sakardu na uho, da se na-kaže baronica Sandorfova v svoji ekvipaži na vo-glu ulice Brongiar in da bi rada vedela, če sme prodati delnice. To vprašanje, ki je prišlo ravno v hipu, ko je padala cena, je raztogotilo Sakar-da. V duhu je videl nepremičnega kodljava na svojem visokem kozoleu in baroneco z odprto be-ležnico v roki za zaprtim oknom kočije.

"Povej mi, da me naj pusti v miru! In če pro-da, ne zadavim!"

Masias je priletel, čim je bilo razglašeno, da je padla cena za petinštirideset frankov, kakor na a-larini, kajti znal je, da ga Sakard potrebuje v tem kritičnem trenutku. Zadnji je že imel zvija-čen nasvet, kako bi pogljal ceno navzgor ob zad-nji kvotaciji. Iz borze v Lyonsu je imela priti borzovalka, ki bi naznanjala, gotov skok tamošnje cene. Borzovalka pa ni bila in Sakard je postajal nemiren. Nepricakovano nazadovanje za petinštir-frankov lahko povzroči katastrofo.

Masias je poznal svojega gospodarja. Ni se postavil pred njega, temveč v diru je zadel ob njegov komolec in nastavlil uho, ne da bi ga po-gledal.

"Brž k Nathansohnu! Kupi! Štiristo, petsto, kolikor je treba!"

Ukaz je bil izvršen tako naglo, da sta edina Pleralt in Mozér opazila šepetanje. Takoj sta u-drla za Masiasom, da izvesta tajnost. Masias je bil važna oseba, odkar je služil Univerzalni. Do-hitela sta ga in skušala izvleči iz njega Sakardo-vo naročilo, ali saj čitati iz njegovega obraza. Masias je pa sprevidel, da gre za velike dobitke in zopet ga je prišla stara otožnost zaradi nje-gove večne smole. Zdalj ima priliko, da se okori-sti in presenetilo ga je, ko je videl, kako lepo ceno ima važna tajnost. Mož se je smejal in kon-čno si je zagotovil, da navsezadnje služba na 'bor-zi ni tako pasja in da ni treba, da je človek žid, ako hoče obogateti.

V kulisi, kjer je pritiskal mrav vzlic popol-danskemu solcu, je padala cena Univerzalne še hitreje kakor v korbeli. Nathansohn, kateri je bil obveščen pravočasno, je pravkar izvršil, česar ni mogel izvršiti Delarok ob otvoritvi borze: kupil je delnice v dvorani po tritisoč in petin-dvajset in jih prodal v kulisi po tritisoč in pet-inštirideset frankov. Kramarija je vzela tri minu-te in Nathansohn je imel šestdeset tisoč frankov v žepu. To je pomagalo. Cena v korbeli je na-rasla za pet frankov. Tako sta se tepla dva trga, zakonit in nezakonit, ki sta pa kljub temu vpli-vala drug na drugega. Uslužbenici so galopirali kakor divji iz dvorane v kuliso in obratno suva-joči drug drugega. Vzlic temu je imela cena v kulisi zopet pasti, ali v tistem hipu je prisopihal Masias s Sakardovim naročilom in cena je obsta-la. Nekaj trenutkov pozneje je cena poskočila na tritisoč in štirideset in posledica je bila, da je tu-di korbela kmalu razglasila to ceno, ki je bila u-stanovljena v začetku. Ali bila je težkoča vzdr-žati ceno na tej stopnji. Jakobij in ostali borzija-ni, ki so operirali v imenu "medvedov," so ne-dvomno čakali zadnje ure z veliko množino del-nic, ki jih vržejo na trg in poderejo vse v sploš-ni zinešnjiavi, ki bo nastala.

Sakard je imel to nevarnost jasno pred očmi in s skrivnim znamenjem svoje roke je opozoril Sabatinija, kateri je stal par korakov od njega s cigareto v ustih in popolnoma brez skrbi, kakor da se ne zmeni za nobeno stvar. Sabatinij se je ta-koj zmužnil proti "kitari," kjer je poslušal kvotacije in obenem pošiljal Mazodu naročila na zelenih listkih, katerih je imel poln žep. Kljub te-mu je bil naval "medvedov" tako močan, da je cena zopet padla za pet frankov.

Bilo je tri četrt na tri; samo petnajst minut je še ostalo časa, preden naznani zvon zaključek borze. V tistem hipu je množica zopet zbesnela in zatulila, kakor da se je zagnal v njo sam lu-diš iz pekla. V korbeli je vrlo, stekalo in po-kalo, kot da se je hotel zrušiti strop nad njo. In tedaj se je zgodilo, česar je tako napeto pričakoval Sakard.

Mali Flori, ki je sprva prihajal vsakih deset minut iz brzojavne pisarne s polnimi rokami te-legramov, je zopet pritekel od tam raztrgan s komolec množico in čitajoč spotoma brzojav-ko, ki ga je bila silno navdušila.

"Mazod!" je klical nekdo.

Flori je obrnil glavo, kakor da njega kli-čejo. Bil je Jantro, ki je hotel vedeti, kaj vse-buje brzojavka. Toda prvi ga je porinil vstran v naglem diru nesoč veselo novico, ki bo brez dvo-ma dvignila ceno delnic Univerzalne. Bila je br-zojavka iz borze v Lyonsu, ki je naznanjala u-godno rast cene in velik skupiček. Ta vest ni o-stala brez vpliva na pariško borzo in učinek je bil očiten takoj.

"Tritisoč in štirideset za Univerzalno!" je zvenel Mazodov glas v najvišjem tonu.

Delarok, videč, da se oglašajo drugi kupei, je predlagal pet frankov več.

"Kupim po tritisoč in petinštirideset."

"Dvesto delnic po tritisoč in petinštiride-set!" je grmel Jakobij.

Nato je Mazod zopet primaknil pet frankov.

"Tritisoč in petdeset!"

"Koliko?"

"Petsto! Daj!"

(Dalje sledi).

— Bebel o arbakem kralju. — V tretjem zvezku Beblovih "Spominov" pripoveduje Bebel vse polno dogodovčevščin iz svojega življenja. Prav zanimivo je, kar pripoveduje iz početkov europskega lista "Socialdemokrat". V generalnem štabu tega lista je bil tudi krojač Beck, in Bebel pripo-veduje: "Vesel kumpen je bil Beck, 'dvorni krojač' takratnega dijaka Petra Karagjorgje-viča, poznejšega srbskega kralja Petra. Peter Karagjorgjevič, ki je mnogo obdeval z našimi so-druzi in se vseh udeleževal tudi veselih sej v 'Zamorskem klubu', je bil takrat uboga para, vedno v denarnih stiskah. Da bi si nekoliko po-magal iz denarne zadrege, je prosil krojača Be-cka, naj mu napravi cene v računu za 50 odstot-kov višje. Ko so Petrovi starši poravnali račun, je dobil Petar od krojača Becka one odstotke. Kralj Peter je pravil v času balkanske vojne ne-kemu poročevalcu lista 'Nene Zürcher Zeitung', kako da je bilo v njegovih mladih letih lepo v Curihu in kako visokoleteče načrte so bili takrat snovali za blagor in srečo ljudstva. 'Ampak', tako nadaljuje Bebel, 'sanje so pene. Še marsi-kateri državnik in visok uradnik je na Balkanu, ki je bil postal v mladih letih čvrst marksist v Curihu in ki je bil pristajač internacionale. Višje jih cenim kakor one pruske junkerske sinove — nekateri so bili prav starega plemstva — ki so tudi takrat študirali v Curihu, ampak so se vra-čali prav tako omenjeni domov, kakor so prihajali v Curih."

Križev pot Petra Kupljenka.

Zgodovinska povest. Spisal Pastuškin.

(Konec.)

"Nadaljuj, Andrej! Kaj je še rekla?"

Andrej pa je pripovedoval, ka-ko so jo zopet odpeljali, kaj pravi-vo stanovi, kaj gospod Krištof, kako so se odpravili nemudoma poslanci v Gradec, da bi dosegli njegovo oproščenje, kako se je — "Nisem te vprašal po tem, An-drej. O njej sem te vprašal, o Štefaniji. To boš povedal pozneje. Zdalj pravi o njej. Ali ima še ta-ko bele ročice kakor takrat, več, ko je držala vajeti?"

In Andrej je moral začeti znova, vse od začetka in nato še enkrat, in Petru ni nikoli zmanjka-lo vprašanj — Kako bi zmanjka-lo solcu gorkote?

V.

Oglejski patrijarh Ivan Grima-ni je sedel na balkonu in gledal na vrt pred seboj. Prek vrstu mu je uhajal pogled na videmake strehe, plesišče srpanovih žarkov. Doli pri bratih minoritih je za-klenal zvonček in čez malo so prihajali gori do balkona resni in v svoji neskladnosti trpke tolaž-be polni zvoki razstegnjenega re-ponzorija. Štiri popoldne. Ob ta-kem dnevnem času ima srpanovo solnce še daleč proti severu toli-ko ognjevitosti, da nikogar ne mi-ka izpostavljalni mu svoje ude, ni-kaž tukaj v Vidmu, na pragu solnčne Lombardije. A patrijarh si je izbral nalašč najbolj priso-jen prostor, kjer so se topli žarki živo odbijali od belega zidu. Osem križev — ne vtešči velikega zla-tega, ki mu je počival na prsih — je dihlo kakor toliko strupe-nih zmajev s tako hladno sapo vanj, da je moral zadnji dve le-ti zapustiti starodavno obmorsko prestolico in iskati tukaj miru in gorkote. Ni se varal. Če je tako sedel v mehkem naslanjaču, tru-dno glavo sklonjeno nazaj, trga-nja polne noge stegnene po meh-ki blazini, se mu je zdel vsak solnčni pramen drobna zlate čev, ki se oedijo po njej čudodelni so-kovi izpod dobrotne neba.

Z drobno, nežno, skoraj žensko roko je segel po debeli knjigi, po-čivajoči na malem, z glavami be-neškega leva okrašenem trinožni-ku, in fini, beli, tenki prsti so se oprijeli dragocene vezave in zla-tih okrasov; uprlji so se, a bili so tako nežno-slabotni, da se knji-ga ni premaknila.

"Simeone," je šepnil patrijarh v sobo skozi okno, zagrnjeno z ži-dano zaveso take barve kakor ka-narčkov perje, prevezeno s sre-brninimi vstiki in zlatimi nitmi.

Na balkonu je stopila sloka po-stava čudolepega mladeniča v dol-gi kuti.

"Simeone, položi mi knjigo v naročje in odprži jo na strani 387. Moje roke so preslabe."

Brez besede je mladenič ubogal in hotel oditi.

"Ali ga še ni?" je vprašal star-ček.

Mladenič je odkimal.

"Pojd in oprosti sitnemu star-cu, ki te nadleguje, da moraš vsak hip odložiti čopič. Kadar pride, me opozoriš."

Mladenič je priklinal in nesliš-no, kakor je bil prišel, je zopet odšel.

Patrijarh je čital do konca, kjer mu je bil mladenič odprl, in je obrnil stran. Ni še dočital na drugi strani do srede, kar se mu zazde vse besede, ki jih je videl pred seboj, tako polne modrosti! Dvignil je roko in objel z mirnim, tihim pogledom ubrano sliko, ki se mu je nudila: tam zadaj živo-modro ozadje in pod njim, kakor beneške čipke ob robu prazniškega predpasnika, modroboke pla-nine s sivimi vrhovi, dalje proti vzhodu valovito gričevje vina bo-gatih Brd, na drugo stran v ne-dogled potapljaajoča se plan, po-sejana z belimi vasmii; le tu in tam štrli vrsta topolov, dve trepet-likli, akacija. Kakor jagne se mu je paslo oko in je plavalo v očjih in vedno očjih kolobarjih nad ra-vnino, dokler mu ni obviselo na palači mestnega gradu tam na hribu, na malem, ozkem, kurniku podobnem balkonu, ki je visel, v očitnem nesoglasju s častitlji-vo stavbo, na južnozpadnem vo-glu skoro čisto pod streho, da ga je bilo videti daleč po mestu — kakor da bi pustil kipar iz poza-bljivosti ali hudomušnosti konec

nosa na Venerinem obrazu neob-delan in voglat.

"Že nekaj mesecev ni bilo izpo-stavljenega nobenega hudodelni-ka, kje so pa tega dobili?" je po-mislil patrijarh.

"Simeone."

Mladenič je prišel.

"Kaj je zakrivil ta človek, da ga kaznujejo z javnim posme-hom?"

"Ne vem. A stopim do gospo-da priporja, on bo vedel, on je vsak dan v gradu."

In ko se je vrnil, je povedal: "Nevaren vohun, Nemeč ali Kra-njec, nekaj takega. Vločili so ga na meji in zdaj so ga imeli tukaj kot pričo v zadevi onega Kuplje-nika, ki ga danes pričakuje. Pa jim je včeraj ušel, nikdo ne ve kako, in so ga našli, pomislite, pod gradom, tam, kjer so ječe. Dog-nalo se je, da je skušal prodreti do Kupljenika in ne vem kaj še."

Iz sobe se je čulo trkanje.

"Poglej."

"Kupljenik, z gospodom prijor-jem," je naznanil vrtniši se mla-denič.

"Pokliči še tri tovariše. Danes imam noge tako mrtve, da ne mo-rem sam v sobo."

Dvignili so previdno naslanjač in so prenesli starčka v sobo. Pri vratih sta stala Peter in prijor. "Pustite naju sama, pozneje vas pokličem!"

Patrijarh je mignil Petru s ka-zaleem in mu pokazal stol blizu sebe.

"Ali veste, kam ste prišli?"

Patrijarhov glas je bil tih ka-kor v spovednici, mladenič za pla-tnom gotovo ni slišal.

"Povedali so mi, Prezvzišenost."

"In kaj pričakujete sedaj?"

"Vprašanj, Prezvzišenost."

"In potem?"

"Obsodbe."

Patrijarh je sklenil drobne ro-ke v naročju in pogled mu je šel-tal gor in dol po vijoličasti židi, pokrivajoči njegove stegnene no-ge, od rok se je sprehajal doli do sandalov, ki so kukali na dru-gem koncu izpod žide, majhni in mehki, kakor napravljeni za dro-bno nožico visokorodne Rimljan-ke, od rok do sandalov in zopet nazaj. Večkrat zaporedoma mu je šel tako pogled, nato je dvignil glavo:

"Peter, poglejte z balkona pro-ti gradu, proti kajbi pod stre-ho!"

Čez malo se je Peter vrnil z balkona in je pogledal patrijar-ha vpraša.

"To je Gompa."

Peter je vzdrgelal.

"Vi veste, Peter, da radi vas, in veste tudi, da je nedolžen."

"Sami so ga pripeljali k meni, nobeden jih ni prosil."

"Potolažite se, v pol ure bo vaš prijatelj prost."

Peter ga je pogledal hvaležno.

Patrijarh si je dal prineseti črni-lo in košček pergamenta. Popisan list je nato oddal mladeniču, naj ga nese, kamor je bil naslovljen.

Peter je ostal sem s patrijarhom. Peter Kupljenk, mojemu vi-karju ste rekli, da vidi pater Angelucci vaše krivoverstvo v ženi, v kelihu, ki ga delite verni-kom, v vaših pobegeh in vaši ne-pokornosti. Ko sem to slišal, sem sklenil spregovoriti z vami. Vi veste, kako postopamo drugače: ženo v samostan, moža v ječo ali v denarno kazen, otroke do-brim ljudem v oskrbo ali po sve-tu. In krivci sami se vdaajo ra-de volje, odpovedo se zmoti in se skesano podvržejo kazni. Vi, ka-kor kaže, niste izmed teh in mi-slite, da to, kar sem vam naštel, ne izključuje pravovernosti."

"Nikakor ne."

"In to utemeljite."

"S tem, da izpovem: čutim, da zija med mano in mojimi pred-stojniki prepad, zavedam se do-bro, kaj ga je povzročilo in da postaja vedno nepremostljivejši, priznavam, da je bil neizogiben in vedno sem se bal, da zdajdaj štrbunknem vanj, ko me moč ra-zmer pritira na njegov rob — a življenja, ki ga imam za seboj, ne morem obsojati in ga nikoli ne preklčim."

"To je ves vaš zagovor?"

"Ves."

"Glejte, to je zopet nekaj take-ga."

Patrijarh se je prekinil. Čudo-lepi mladenič se je vrnil in se skril za platno. Patrijarh je povzel sti-ha:

"Da se s temi besedami niste domalega nič opravičili, čutite pač sami. In vendar — vaše be-sede me silijo misliti. Drugi ob-dolženci se žagovarjajo navade-no s tem, da kažejo drugam, na-

migujejo v Rim in eden — kež — se je izrazil pred v-

dom: "Če so imeli v Vatikanu let razne gospodinje, ki so do-gospodinjile, zakaj bi jaz v e-

ji fari ne poskušal tudi tako? Drugi, malovredni navadno brez moči, zatrepečejo pri be-

besedi in se opravičujejo s bo-človeško naravo in z vepe-nim slabim nagnjenjem. Še d-

ge spreobrne nekaj besed kro-modrijana, kakor: In sem na-da je grenkejša od smrti ženo-

ki je zanka lovska, in njeno v-kež je vseh Bogo, ki uide; k-

pa je grešnik, tega bo ujele i-ti Vidite, to jih brž tako umeh-

da me ta naglica spreobrne včasih res vznemirja, ker je o-čitno, da ni sledu o kaki po-ni milosti, ampak da govori-

njih edino le — trebuh. Pome-slo dobi dušni pastirji, nekak-

celo vzorni, ali kaj — tako m-šno, kakor prej v zakonu, ne-

lujejo tudi, dasi ne več tako-če se morajo ločiti od nje — emirjo na tihem in česar se-

taknejo, vsega se prime ta n-va amerika. Vi niste otrok, vi-

mož in upam, da boste razum-Koliko jih je, teh dušnih pas-

jev, ki niso poklicani; a kaj postanejo stroj in živa duša-

ne more v ničemer pritože-nad njimi. Taki ne zabrežejo-

krivo vero, tudi ne kršijo e-bata, toda vse njih delo je ka-

delo stroja. V duhovnem pas-tvu je namreč samo ena pr-

pot, visoka in skoro omotil-moško delo v neskaljenem, m-

stva polnem devištvu. Pastir-po poti naprej in namesto m-

družnice, namesto domačega gužjišča, mu je izročena vel-

idružina, ki jo mora dvigati in biti za seboj. Drugi morajo z-

ustvarjati posamezne dele, mora vedno obvladati celote-

skupnost. Drugi se morajo g-

grezati v sladkosti in bridko-naravnega očetovstva, on mora-

meti glavo nad njimi, vedno po-moči in poln življenja. Kakor-

tro ga zaskomina po malih v-dnotah sladke omejenosti, ka-

jo vidi pri tistih, ki naj jim pastir, kakor hitro razbije vel-

kupo življenja ob skalo nizke strasti in seže po mali, zapad-

motici in se mu vrzti, da tel-ne v pogubo. Za naših dni je

nevarnost velika in zato, Pet-so nam otroci in stroji za se-

ljubši od mož. A povejte mi, čer, čemu, mislite, vam prav-

to?"

"Ker mi hočete dopovedati Prezvzišenost, da je mene za-

minalo po mali kupci."

"Ker vidim, da razumete, v-bom vprašal samo še eno: K-

mislite, ali vas prepustim st-du in njegovi osodi?"

"Seveda me prepustite, Prezvzišenost!"

"Deo gratias!" je zaulko in platna. Po podu se je kotil č-

pič, še poln zelene barve, in stojala je pritekel čudolepi m-

denič v kuti:

"Striček, striček, poglej!"

In je obračal stojalo, upel z mladimi rameni in prinesel k-

ko tik pred patrijarha.

"Poglej, striček, poglej!"

In je sukal stojalo, tekal k knu, odgrinjal dragoceno zave-

pa jo zopet spuščal, dvakrat trikrat, dokler ni padlo v sobo vno toliko luči, kolikor je je bil. Nato je pokleknil med sli-